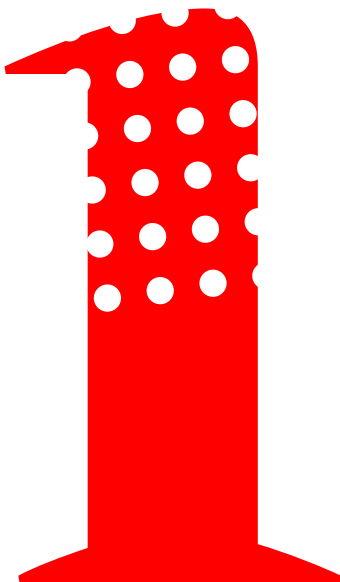

Sprievodca

výstavou

**dizajn
digitálneho
písma
na Slovensku**

A—Z

dizajn digitálneho písma
na Slovensku

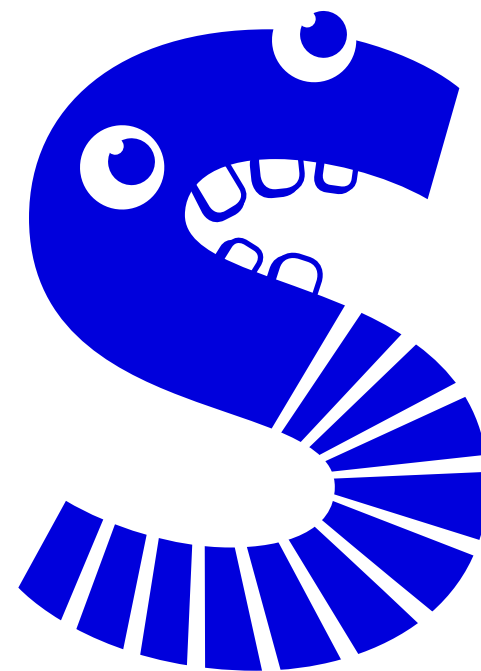
SAMUEL ČARNOKÝ
kurátor výstavy

VÝSTAVA A—Z predstavuje 26 digitálnych písiem od 23 tvorcov. Tento výber je selekciou písiem prezentovaných v publikácii **FONTS SK** (autor *Samuel Čarnoký*), ktorá mapuje tvorbu digitálneho písma na Slovensku a zameriava sa na reflexiu písmarskej tvorby vytvorenej v lokálnom kontexte, ako aj tvorbu domácich autorov tvoriacich v zahraničí. Popisuje časový záber od pionierskych začiatkov v deväťdesiatych rokoch minulého storočia až po súčasnosť. Cieľom výstavného projektu je prezentovať rozmanitosť písmových foriem a autorských prístupov. Vedľa seba sa tak ocitajú textové — výborne čitateľné písma, písma odkazujúce na historický kontext alebo inšpirované lokálnymi konotáciami, ako aj experimentálne realizácie nezaťažené konvenciami. Nájdeme tu písmarske práce od etablovaných tvorcov, písma vytvorené v akademickom prostredí a tvorbu mladej generácie talenovaných autorov. Jednotlivé písma sú prezentované v priestorovej site-specific inštalácii prostredníctvom obojstranných printov, ktoré sú zoradené v chronologickom slede od starších až k súčasným realizáciám. 26 printov tak symbolicky odkazuje k 26 písmenám latinskej abecedy. Vytvorená inštalácia je tak nielen ukážkou rozmanitosti foriem písma, ale zároveň poukazuje na ucelený systém znakov, ktoré nám slúžia ako prostriedok komunikácie.

Súčasťou výstavného projektu je tento sprievodca pre rodiny s detským návštevníkom, ktorý koncepčne pripravila *Eva Tkáčiková* v spolupráci s kurátorom výstavy.

AHOJ! :-)

Teší ma, som písmenko **S**. Pochádzam z písma, ktoré sa volá **Samo Sans**. Dovoľ mi, aby som ťa privítal na výstave grafického dizajnéra *Samuela Čarnokého*. Samo je známy slovenský písmotvorca, teda dizajnér, ktorý písmo navrhuje. Navrhol aj mňa. A ja ťa budem výstavou o písme sprevádzať.

V škole sa učíme písať a čítať písmená. Slúžia nám k tomu, aby sme sa vedeli dorozumieť a komunikovať. Dizajnéri, ktorí s písmom narábajú, tvoria komunikačný dizajn. Samuel Čarnoký vytvoril aj písmo **Inka**. Keď som stretol písmenko **I** z písma **Inka**, spoločne sme vytvorili slovíčko **SI**, čo po taliansky znamená ÁNO. Spolu s písmenom **I** si hovorievam:

*„som rád, že **SI!**“*

*Napíš do bubliniek,
o čom sa písmenká
rozprávajú*

Ja, čiže písmenko **S** s mäkčeňom je **š**. **I** s dĺžňom je zasa **í**.

Skús nájsť slová, v ktorých sa nachádzajú písmená **ší**.
Pomôcka: ... červeno/oranžové plody na pichľavom kríku,
ktoré dozrievajú v septembri a sú plné vitamínu C

.....

.....

.....

.....

Pokús sa svojím telom alebo pomocou rúk vytvoriť nejaké písmenko. Ktoré písmenko by sa dalo napodobniť telom?

Zahraj sa na písmenko

I Y T X ...

Päťtýždňové
vlčatá ner-
vózne šteka-
jú na môjho
datľa v trní...

Je napísané na obale knihy o digitálnom písme na Slovensku od Samuela Černokého. Zdá sa ti, že táto srandovná veta nedáva zmysel? Táto zvláštna veta sa volá **PANGRAM**. Je to vlastne skúšobný text dizajnérov, ktorí pri tvorbe narábajú so slovenským jazykom a potrebujú vytestovať diakritiku, čiže písmenká typické pre slovenský jazyk:

d' t' ň l' ž č š ä é í ô ú...

Skús nájsť čo najviac slov, v ktorých sa tieto písmenká nachádzajú

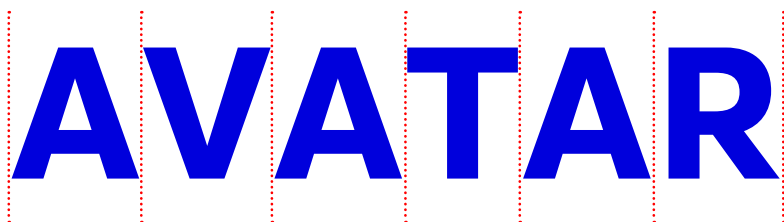
.....
.....
.....
.....
.....

Pokús sa nakresliť ďalší nezrozumiteľný **PANGRAM**

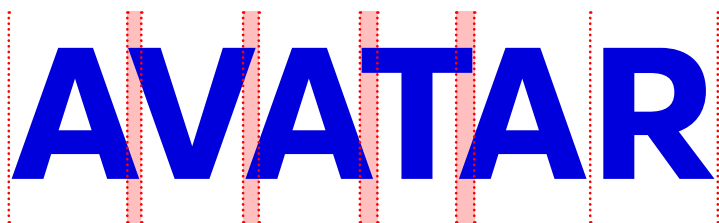
*„K'rdel' d'at'lov
učí koňa
žrať kôru!“*

To bude asi veľmi srandovný obrázok :-D

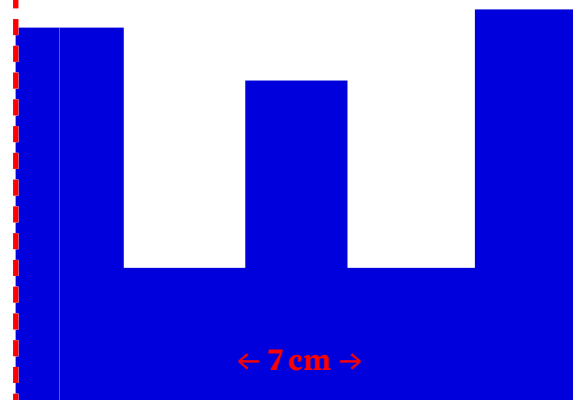
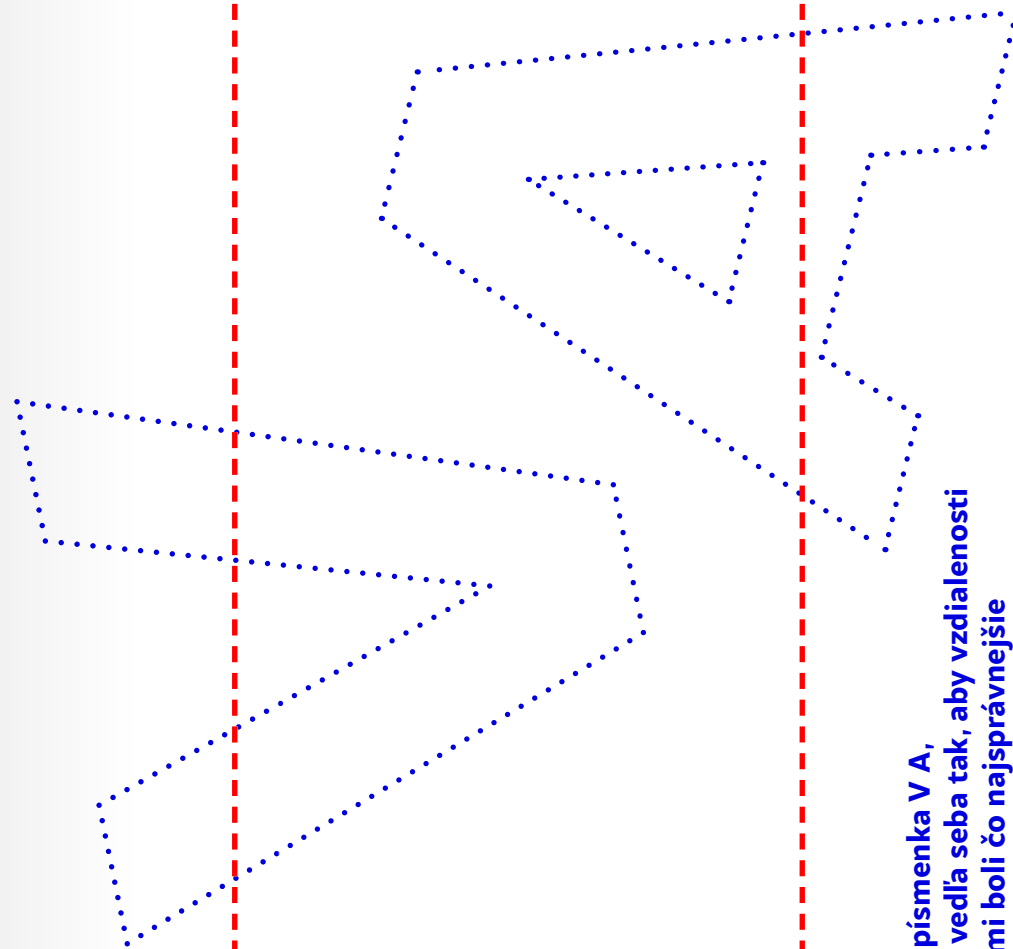
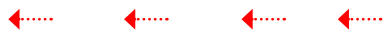
Každé písmenko obklopuje aj prázdny priestor — okolo hranatých tvarov je väčší a okolo oblých tvarov zas menší. Keď je tento priestor navrhnutý správne, väčšina písmenok vedľa seba vyzerá harmonicky. Medzi písmenkami sú však aj dvojice, ktoré keď za sebou napíšeme (napr. AV), vyzerajú ďaleko od seba. Aby sa nám slová dobre a pohodlne čítali, musia sa grafickí dizajnéri zaoberať vzdialenosťou medzi týmito dvojicami a upraviť medzi nimi medzery. To sa volá **KERNING**.

AVATAR

AVATAR

Obkresli a vystrihni z papiera písmenka V A, správne ich poukladaj a nalep vedľa seba tak, aby vzdialenosti medzi jednotlivými písmenkami boli čo najsprávnejšie

Grafický dizajnér SAMUEL ČARNOKÝ kedysi začínal ako **STREET ARTISTA**. Anglické slovo *street* znamená ulica a *artist* je umelec. Street artisti tvoria na ulici vo verejnom priestore, komunikujú s okolím obrazom, farbou, tvarom, písmom a podobne. Často využívajú steny a múry. Samuel mal rád graffiti, striekal sprejom písmenká, ktoré mali zaujímavý tvar.

Pomocou fixky
napíš svoje meno, alebo
nakresli obrázok

Niektoré písmenká majú podobný tvar, napríklad:

n m h...

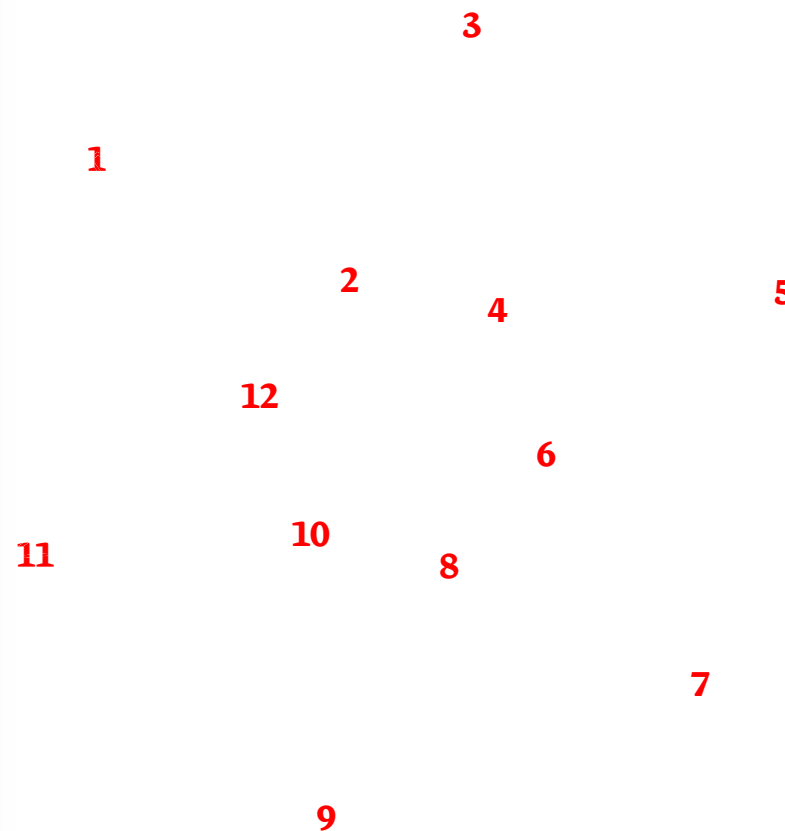
Takže keď vidíme písmenko **n**, vieme si predstaviť, ako približne vyzerá písmenko **m**, atď...

Skús si domyslieť,
ako vyzerá písmenko **n** z písma **Inka**
a dokresli ho k písmenu **i**

Okrem čísel, písmen malej a veľkej abecedy, písmo obsahuje aj špeciálne znaky. Ľudia ich často používajú v komunikácii na sociálnych sieťach. Dizajnéri pri tvorbe písma musia myslieť aj na rozličné špeciálne znaky akými sú napríklad

Pospájaj čísla,
dokresli
a vyfarbi obrázok

Inka má aj ďalších príbuzných. Spolu tvoria **RODINU** písniem. Podobajú sa na seba, ako by ich jedna mater mala. Tie, ktoré jedia trošku viac sú plnšie a tie, ktorým moc jesť nechutí, sú chudšie.

Inka Regular syn

Inka Regular Italic dcéra

Inka Medium bratranec

Inka Medium Italic sesternica

Inka Bold otec

Inka Bold Italic mama

Inka Black babka

Inka Black Italic dedko

*Keď jazdím na motorke, pôsobím veľmi dynamicky.
Rád by som na motorke povozil aj **Inku**.*

naklonené písmo

italika

písmená z viacerých ťahov

alebo kurzíva

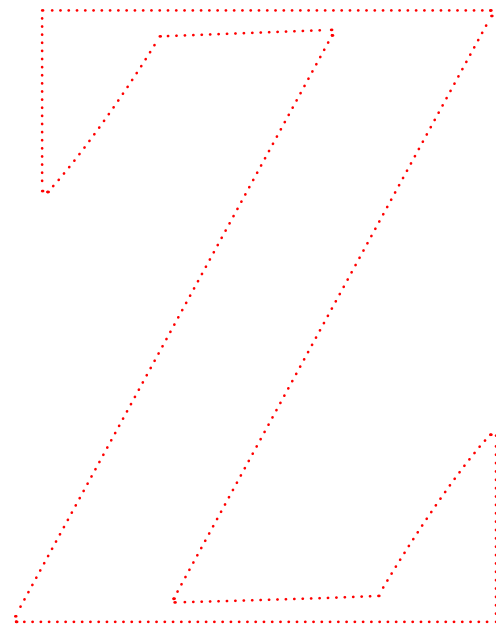
jednotáhové

„Zvyčajne sa používa v texte na zvýraznenie dôležitých informácií alebo citácie“.

Skús ku mne dokresliť **Inku** (písmenko **i**),
ako sa ku mne nakláňa :-)

AHRAJ SA NA dizajnéra a pokús sa zaujímavým spôsobom dokresliť prvé písmenko (Z), ktoré sa nazýva INICIÁLA. V knihách sa iniciálou zdobia

začiatkové písmená textu. Prvé písmenko textu sa vytvorí väčšie a môže byť farebné, ozdobené kvetinovým alebo figurálnym, či zvieracím motívom.

Nakresli svoje INICIÁLY — začiatkové písmená tvojho mena

Zamysli sa nad tým, čo má obsahovať dobre vytvorený plagát. Aké informácie by na plagáte nemali chýbať? Zahraj sa na dizajnéra a na čistý papier navrhni typografický plagát na túto výstavu. Typografický plagát je plagát, ktorý tvoria hlavne písmenká a čísla. Tak ako ľudia, aj písmenká a čísla na plagáte môžu pôsobiť príťažlivo, smutne aj veselo, pojašene aj dôstojne, nudne aj zaujímavu, jednoducho aj komplikovane. Písmenká môžu byť pestrofarebné, môžu mať rôzny tvar, môžu byť veľké, malé, otáčané, atď.

Dizajnér Samuel Čarnoký vytvoril aj takéto tajné písmo SECRET
(asi preto aby som si mohol písať s **Inkou** tajné listy :-)

A		B		C	
D		E		F	
G		H		I	
J		K		L	
M		N		O	
P		Q		R	
S		T		U	
V		W		X	
Y		Z			

Pomocou tajnej abecedy
napíš list niekomu,
koho máš naozaj rád

A teraz tajná úloha pre teba!

A	B	C
D	E	F
G	H	I
J	K	L
M	N	O
P	Q	R
S	T	U
V	W	X
Y	Z	

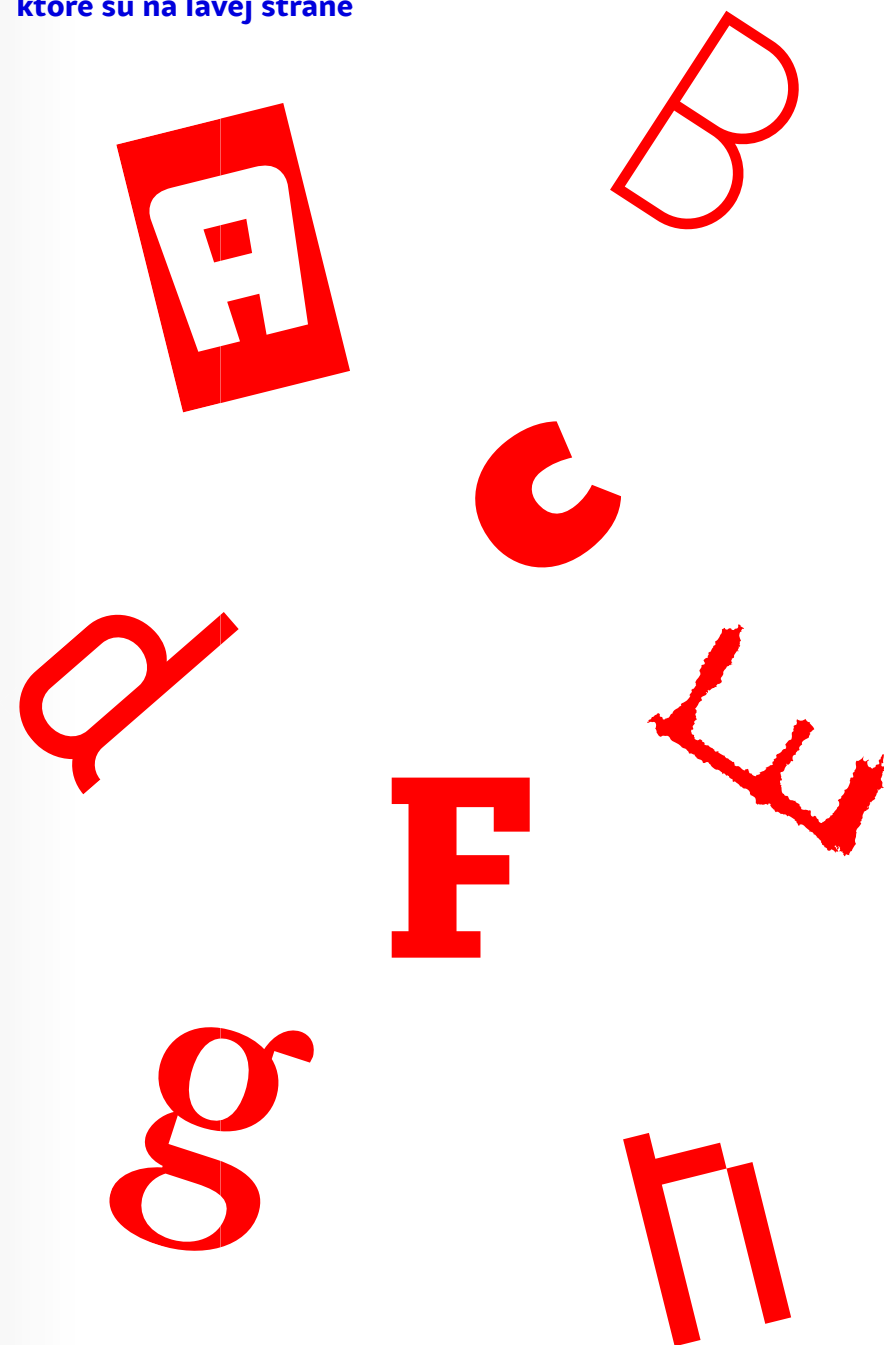
Vytvor svoju
vlastnú
tajnú abecedu

Inka, vieš o tom, že na svete je viac, ako tisíc druhov písma? Písma, ktoré vytvárajú grafickí dizajnéri, majú aj svoje meno. Bola by to riadna nuda, keby existovalo len jedno písmo. Veľa ľudí pozná napr. Arial, Times New Roman, **Comic Sans**... Dizajnér *Samuel Čarnoký* vytvoril viacero písiev, napríklad:

Inka **Arcus**
TECHNIK
LEČO **Samo Sans**
Zin Slab **ANONYM**
CORNER...

.....
Vymysli názov pre svoje tajné písmo!

Správne priradi písmenká k názvom písiev, ktoré sú na ľavej strane

A—Z

dizajn digitálneho písma
na Slovensku

**Sprievodca
výstavou**

Autori: Eva Tkáčiková / Samuel Čarnoký
Vydavateľ: Galéria umelcov Spiša (GUS), 2018
Grafický dizajn: Samuel Čarnoký
Písma: Samo Sans Pro / Inka (CarnokyType)

Náklad: 1000 ks
ISBN: 978-80-89081-61-5

u. fond
na podporu
umenia

Projekt z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia

gus.sk